

Συνημμένο και Παραρτήματα

A. Το παράπονο αυτό, καταγγελία, στρέφεται εναντίον νομοθετικής πράξης της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία παραβιάζει ή και δεν συνάδει με το γράμμα, το πνεύμα και το αποτέλεσμα που επιδιώκει η Οδηγία 2000/78/EK αναφορικά με τη μη διάκριση στην εργασία και την απασχόληση και ένταξη στον κόσμο της εργασίας των ατόμων με αναπηρία. Πρόκειται για το Νόμο 87(I)/2004 (Παράρτημα αρ. 1), ο οποίος, επέβαλε προτεραιότητα στις προσλήψεις σε μόνιμες θέσεις στη Δημόσια Υπηρεσία και στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα (όπως ο όρος «ευρύτερος Δημόσιος Τομέας» ερμηνεύεται στο άρθρο 2 του ίδιου Νόμου), δηλαδή περιλαμβάνει και ολόκληρη την Εκπαιδευτική Υπηρεσία, Ημικρατικούς Οργανισμούς, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης κ.λ.π, αλλά μόνο υπέρ ορισμένων ομάδων ατόμων χωρίς καμιά αναπηρία και, επιπρόσθετα, μόνο υπέρ παθόντων αναπήρων, δηλαδή ατόμων με αναπηρία που η αναπηρία τους έχει ως αιτία πολεμικά γεγονότα, δηλαδή μόνο όταν η αναπηρία έχει την εν λόγω συγκεκριμένη προέλευση.

Οι διατάξεις του εν λόγω Νόμου 87(I)/2004 ουσιαστικά υπερακοντίζουν και στην πραγματικότητα καθιστούν χωρίς αντικείμενο τις διατάξεις του άρθρου 44 του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου (Ν.1/1990), οι οποίες παρέχουν προτεραιότητα σε άτομα με αναπηρία, ανεξάρτητα αν είναι παθόντες, στους διορισμούς, αλλά εν πάση περιπτώσει μόνο στη Δημόσια Υπηρεσία, όχι και στους υπόλοιπους τομείς Κρατικών Υπηρεσιών και Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Εκπαιδευτική Υπηρεσία κ.λ.π και μόνο αν ο υποψήφιος, συγκεκριμένος ανάπηρος, είναι ίσος στα στοιχεία κρίσεως (προσόντα και αξία, όπως αυτά κρίνονται με τις γενικές διαδικασίες). Αντίθετα, ο Νόμος 87(I)/2004 παρέχει προτεραιότητα σε παθόντες ανάπηρους και σε άτομα χωρίς αναπηρία και στη Δημόσια Υπηρεσία και σε όλους τους παραπάνω τομείς και μάλιστα με βάση ειδικούς καταλόγους παθόντων κατά προτεραιότητα δυνάμει του άρθρου 3(3) του εν λόγω Νόμου 87(I)/2004, που ισοδυναμεί με απόλυτη προτεραιότητα ή και ποσόστωση.

B. Ανεξάρτητα από τα πιο πάνω, επιπρόσθετα ή και διαζευκτικά, η καταγγελία αυτή στρέφεται και κατά της Κυβέρνησης και της Βουλής των Αντιπροσώπων, γιατί με τον Τροποποιητικό Νόμο 57(Ι)/2004, ο οποίος προήλθε από Νομοσχέδιο της Κυβέρνησης (του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) (Παράρτημα Αρ. 2), που τροποποίησε τον περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμο 127(Ι)/2000, για να τον εναρμονίσει με την Οδηγία 2000/78/ΕΚ, στην πραγματικότητα και ουσιαστικά δεν εναρμόνισε το άρθρο 5 του εν λόγω Νόμου περί Ατόμων με Αναπηρίες για τη λήψη θετικών μέτρων στην εργασία ή και στην εργοδότηση των Ατόμων με αναπηρία, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες και υπομνήματα της Συνομοσπονδίας μας. Το εν λόγω άρθρο 5 του Νόμου παρέμεινε χωρίς καμιά τροποποίηση, ως άρθρο που περιγράφει απλά ένα νομοθετικό πλαίσιο, χωρίς να έχει καμιά διάταξη του άμεση εφαρμογή, αλλά προβλέπει ότι ορισμένα κατονομαζόμενα θετικά μέτρα θα ληφθούν στο μέλλον με Κανονισμούς, οι οποίοι, εν πάση περιπτώσει, ουδέποτε έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα, ενώ οι εν λόγω διατάξεις του άρθρου 5 (Παράρτημα αρ. 3) ισχύουν από το 2000. Σημειώνεται ότι, έστω και εάν εκδοθούν τέτοιοι Κανονισμοί που προβλέπονται από το άρθρο 5 του περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμου, το πρώτο παραπάνω παράπονο – καταγγελία μας δεν αναιρείται, γιατί στο εν λόγω άρθρο του Νόμου δεν προβλέπεται καθόλου η λήψη νομοθετικού ή κανονιστικού μέτρου προτεραιότητας υπέρ των ατόμων με αναπηρία ή και κατά ποσόστωση στην εργοδότηση είτε στο δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα.

Αιτιολογία

A. Οι διατάξεις του νομοθετήματος που αναφέρεται παραπάνω, οι οποίες παρέχουν προτεραιότητα ή και προτεραιότητα κατά ποσόστωση υπέρ ατόμων που δεν έχουν καμιά αναπηρία και επί πρόσθετα μόνο σε ανάπηρους πολέμου, κατά τη γνώμη μας παραβιάζουν τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3, 7 και άλλες της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ, γιατί δημιουργούν άμεση ή και έμμεση διάκριση σε βάρος των ατόμων με αναπηρία στην εργοδότησή τους, παραβιάζοντας έτσι την αρχή της μη διάκρισης και το αποτέλεσμα που

επιδιώκει η ίδια η Οδηγία. Τα άτομα χωρίς αναπηρία στα οποία παρέχεται η απόλυτη προτεραιότητα είναι τέκνα θυμάτων πολέμου και άλλοι συγγενείς τους, τέκνα και συγγενείς αγνοουμένων και τέκνα εγκλωβισμένων λόγω της Τουρκικής εισβολής του 1974 και άλλων πολεμικών γεγονότων.

(α) Παραβιάζεται ο σκοπός της Οδηγίας, όπως αυτός καθορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 1, οι οποίες ορίζουν ότι σκοπός της Οδηγίας είναι η θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω, μεταξύ άλλων, αναπηρίας (ειδικών αναγκών) στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, προκειμένου να υλοποιηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα Κράτη Μέλη. Έχουμε τη γνώμη πως ο σκοπός αυτός και ιδιαίτερα η υλοποίηση της αρχής της ισότητας στον τομέα της εργασίας και απασχόλησης επηρεάζεται δυσμενώς σε βάρος των ατόμων με αναπηρία στην Κύπρο με τις εν λόγω διατάξεις του προαναφερθέντος Νόμου (Ν.87(Ι)/2004), οι οποίες καθιερώνουν προτεραιότητα ή και ουσιαστικά απεριόριστη ποσόστωση στις προσλήψεις σε όλο το δημόσιο τομέα υπέρ ατόμων που δεν έχουν καμιά αναπηρία και δεν περιλαμβάνονται καν στις προστατευόμενες ομάδες του άρθρου 1 της Οδηγίας. Τελικά οι νομοθετικές αυτές διατάξεις παρεμποδίζουν την εργοδότηση των ατόμων με αναπηρία και απολήγουν σε διάκριση σε βάρος τους, όταν είναι υποψήφιοι για διορισμό σε συγκεκριμένη θέση.

(β) Παραβιάζονται οι διατάξεις του άρθρου 2 παράγραφοι 1 και 2 και ο σκοπός και το αποτέλεσμα που επιδιώκουν, γιατί με την προτεραιότητα ή και προτεραιότητα κατά ποσόστωση στις προσλήψεις – διορισμούς σε ολόκληρη τη Δημόσια και Εκπαιδευτική Υπηρεσία και άλλα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, που καθιερώνεται με τις νομοθετικές διατάξεις του προαναφερθέντα Νόμου της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας, δημιουργείται άμεση ή και έμμεση διάκριση σε βάρος των ατόμων με αναπηρία μέσα στην έννοια του άρθρου 2 (2) (α) και (β) της Οδηγίας.

Συγκεκριμένα τα άτομα με αναπηρία στον τομέα της εργοδότησης και απασχόλησης τους και ιδιαίτερα στις διαδικασίες πρόσληψης – διορισμού τους σε ολόκληρο το Δημόσιο Τομέα και στην Εκπαιδευτική Υπηρεσία υφίστανται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτή η οποία καθιερώθηκε με τις

εν λόγω νομοθετικές διατάξεις για άλλα πρόσωπα, τα οποία, μάλιστα, δεν έχουν καμιά αναπηρία και, επιπρόσθετα, ο σκοπός και το αποτέλεσμα που επιδιώκονται με την εν λόγω Οδηγία δεν αφορά τα εν λόγω ευνοούμενα πρόσωπα.

Επιπρόσθετα και ανεξάρτητα από τα πιο πάνω, οι ίδιες νομοθετικές διατάξεις του Νόμου της Βουλής της Κυπριακής Δημοκρατίας 87(Ι)/2004 συνιστούν τουλάχιστον έμμεση διάκριση σε βάρος των ατόμων με αναπηρία στον τομέα της εργοδότησης και απασχόλησής τους, γιατί, έστω και αν οι εν λόγω νομοθετικές διατάξεις, κριτήρια κριθούν εκ πρώτης όψεως ουδέτερες, εντούτοις ενδέχεται (κατά την άποψη μας είναι βέβαιο) ότι θα προκαλέσουν μειονεκτική μεταχείριση για άτομα με αναπηρία (με ορισμένη ειδική ανάγκη) σε σχέση με άλλα άτομα, τα οποία, ευνοούνται με προτεραιότητα ή και προτεραιότητα ουσιαστικά κατά απεριόριστη ποσόστωση με τις εν λόγω νομοθετικές διατάξεις της Κυπριακής Βουλής.

(γ) Παραβιάζονται οι διατάξεις του άρθρου 3.1 (α) της Οδηγίας, οι συναφείς διατάξεις της οποίας απαιτούν την εφαρμογή της Οδηγίας και επομένως του σκοπού και του αποτελέσματος που επιδιώκει, σε όλους τους τομείς απασχόλησης και εργασίας και σε σχέση με όλα τα κριτήρια επιλογής και των όρων πρόσληψης και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας.

(δ) Παραβιάζονται οι διατάξεις του άρθρου 7 της Οδηγίας και άλλων διατάξεων της, που επιτρέπουν τη θετική δράση και τη λήψη ειδικών μέτρων στην εργασία και απασχόληση και στην ένταξη στον κόσμο της εργασίας, μεταξύ άλλων, των ατόμων με αναπηρία, ορίζοντας ότι τέτοια θετικά μέτρα δεν παραβιάζουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης, αλλά μόνο, επομένως, όταν τα εν λόγω θετικά μέτρα αναφέρονται στην και προάγουν την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία. Αντίθετα, οι προαναφερθείσες νομοθετικές διατάξεις του υπό κρίση Νόμου της Βουλής της Κυπριακής Δημοκρατίας παρεμποδίζουν την εργοδότηση – πρόσληψη – διορισμό των ατόμων με αναπηρία, όταν αυτά είναι υποψήφιοι για συγκεκριμένη θέση, κατέχουν όλα τα

απαιτούμενα προσόντα και ικανότητα, αλλά παρεμποδίζονται να εργοδοτηθούν, αν πρώτα δεν πληρωθεί η καθοριζόμενη προτεραιότητα, η οποία καθιερώθηκε υπέρ άλλων προσώπων χωρίς καμιά αναπηρία ή και υπέρ αναπήρων που η αναπηρία τους προέρχεται αποκλειστικά από συγκεκριμένη αιτία.

Για ολοκλήρωση της εικόνας σημειώνεται ότι πριν την πλήρη ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την πρώτη Μαΐου 2004, υπήρχαν νομοθετικές διατάξεις οι οποίες παρείχαν προτεραιότητα κατά ποσόστωση και σε παθόντες ανάπηρους και σε ορισμένα άτομα χωρίς αναπηρία, αλλά και γενικότερα στα άτομα με αναπηρία στον περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμο 10/1969, όπως οι διατάξεις αυτές τροποποιήθηκαν (προστέθηκαν) με τον Τροποποιητικό Νόμο 245/1987 (Παράρτημα αρ. 4). Στην υπόλοιπη Δημόσια Υπηρεσία ίσχυε ο Νόμος 55(I)/1996, ο οποίος παρείχε προτεραιότητα κατά ποσόστωση και πάλι μόνο για αναπήρους πολέμου και ορισμένες ομάδες ατόμων που δεν είχαν καμιά αναπηρία και για τούτο η Συνομοσπονδία μας είχε καταβάλει επανειλημμένες προσπάθειες για περίληψη και των ατόμων με αναπηρία στην εν λόγω νομοθεσία, αλλά τελικά, πριν την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ανώτατο Δικαστήριο κήρυξε κατά πλειοψηφία αντισυνταγματικό τον εν λόγω Νόμο στην Αναθεωρητική Έφεση 3385 Δημοκρατία ν. Ελένης Κωνσταντίνου, ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 2002. Συγκεκριμένα το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η εν λόγω προτεραιότητα παραβίαζε τις διατάξεις του άρθρου 28 του Κυπριακού Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνει την αρχή της ισότητας και διακηρύσσει ότι έκαστος είναι ίσος ενώπιον του νόμου και της Διοίκησης. Το άρθρο 28 του Συντάγματος δεν καθιερώνει εξαίρεση για καμιά ομάδα ατόμων. Στη συνέχεια, μετά την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Οδηγία 2000/78/EK, υπερισχύουσα του Εθνικού Δικαίου, επιτρέπει τη λήψη θετικών μέτρων στον τομέα της εργασίας για τα άτομα με αναπηρία. Κατά αντίθετη πορεία, όμως, η Κυπριακή Βουλή ψήφισε τον προαναφερθέντα Νόμο, οι διατάξεις του οποίου παρέχουν μεν προτεραιότητα, αλλά μόνο για ανάπηρους πολέμου και για ορισμένες ομάδες ατόμων που δεν έχουν καμιά

αναπηρία και που δεν υπάγονται σε καμιά από τις ομάδες προσώπων που καλύπτονται από την εν λόγω Οδηγία, αφήνοντας τα άτομα με αναπηρία χωρίς θετική νομοθετική ρύθμιση.

B. Ο Νόμος 57(I)/2004, ο οποίος ψηφίστηκε από την Κυπριακή Βουλή με σκοπό να εναρμονίσει τον περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμο 127(I)/2000 με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/78/EK, έχουμε τη γνώμη και καταγγέλλουμε ότι δεν εναρμόνισε τον εν λόγω Νόμο με την Οδηγία και ιδιαίτερα με τις διατάξεις της Οδηγίας που επιτρέπουν τη λήψη θετικών μέτρων, ως θετικής δράσης. Το άρθρο 5 του βασικού Νόμου 127(I)/2000, το οποίο προβλέπει τη λήψη θετικών μέτρων, δεν τροποποιήθηκε καθόλου στην προσπάθεια εναρμόνισης του Νόμου με την Ευρωπαϊκή Οδηγία. Οι διατάξεις του άρθρου 5 του εν λόγω Νόμου παρέμειναν διατάξεις πλαίσιο, οι οποίες επιτρέπουν στην Κυβέρνηση να λάβει συγκεκριμένα θετικά μέτρα, τα οποία απαριθμεί, αλλά στο μέλλον, χωρίς να καθορίζεται καμιά προθεσμία προς τούτο, με Κανονισμούς που θα μπορούν να εκδοθούν από την Κυβέρνηση. Τούτο, κατά την άποψή μας, δεν ισοδυναμεί με εναρμόνιση με τις διατάξεις, το πνεύμα και το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της Οδηγίας 2000/78/EK. Οι Οδηγίες εξ ορισμού (Άρθρο 249 της Συνθήκης ΕΚ) επιβάλλουν στα κράτη μέλη να προωθήσουν και να επιτύχουν το αποτέλεσμα που επιδιώκει η συγκεκριμένη Οδηγία, αλλά αφήνεται στο κάθε κράτος μέλος να επιλέξει τον τρόπο και τον τύπο που θα επιδιώξει το εν λόγω αποτέλεσμα. Η θέσπιση απλά νόμου πλαισίου, χωρίς να έχει άμεση εφαρμογή, αλλά να προβλέπει απλά ότι τέτοια μέτρα προς επιδίωξη του αποτελέσματος της Οδηγίας θα ληφθούν ή μπορούν να ληφθούν στο μέλλον, πιστεύουμε πως δεν αποτελεί εναρμόνιση ή και αποτελεί πλημμελή εναρμόνιση. Τούτο δεν προσθέτει τίποτα στη συγκεκριμένη Οδηγία και δεν υλοποιεί τις σχετικές διατάξεις της και το αποτέλεσμα που επιδιώκει. Εφόσον οι διατάξεις της συγκεκριμένης Οδηγίας 2000/78/EK επιτρέπουν τη λήψη θετικών μέτρων για τα άτομα με αναπηρίες στην απασχόληση και στην ένταξή τους στον κόσμο της εργασίας, τούτο σημαίνει πως το αποτέλεσμα που επιδιώκεται από την Οδηγία είναι να ληφθούν τέτοια μέτρα από την Κυπριακή Δημοκρατία ως κράτος μέλος και όχι απλά να προβλεφθεί ότι θα ληφθούν ή μπορούν να ληφθούν στο μέλλον. Η εναρμόνιση ή και η ορθή εναρμόνιση εξυπακούει μέτρα σε εθνικό επίπεδο με άμεση ισχύ. Εν πάση περιπτώσει,

τέτοια θετικά μέτρα δεν έχουν ληφθεί καθόλου μέχρι σήμερα, αν και το εν λόγω άρθρο 5 (Παράρτημα αρ. 3) του Κυπριακού Νόμου, που προβλέπει τη λήψη τέτοιων θετικών μέτρων με την έκδοση στο μέλλον Κανονισμών, τέθηκε σε ισχύ από το 2000.

Για ολοκλήρωση της εικόνας και των θέσεων μας που διατυπώνονται πιο πάνω και ως πηγή πληρέστερης ενημέρωσης, εσωκλείεται (Παράρτημα αρ. 5) το σύγγραμμα «The Legal and Social Position of Persons with Disability in the New Legal Order of the Republic of Cyprus as a Member State of the European Union. Equal Treatment - Social Policy» (Nicosia - 2005).

Μίκης Φλωρέντζος,
Πρόεδρος ΚΥΣΟΑ

.....2005